

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat

20 cms.

ANY V. N.º 181

12 MAIG 1927

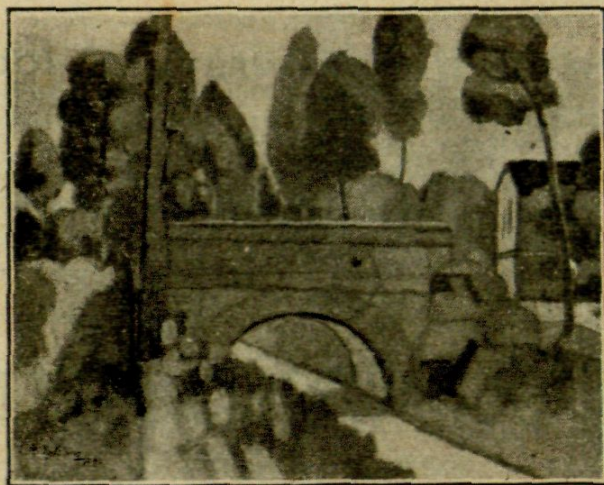

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

Pont del Canal, per Alfons Iglesias.

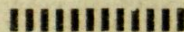
R.46.027

DE GRAN ACTUALITAT

JAUME
COLLELL

Edició de l'Homenatge

Amb interessantíssims gravats documentals

A PUNT DE SORTIR

Dipòsit central: C. Angels, 22 i 24. - Barcelona.

UAB
Biblioteca de Comunicació

EL VENTALL DEL POETA (1)

LLIRI BLANC

Per ceptre d'un rei
jo en terra naixia
per ceptre d'un rei
o d'una regina.
Ne passaren mil
mes d'or lo volien
lo volien d'or
i de pedreria.
Passà Jesucrist
amorós me mira
i al veure'm tan pur
com raig de celstia
tan pur i tan blanc
com la satalia
de la terra em cull
i amb sa mà divina,
rient, m'ofereix
per ceptre a Maria.

MN. JACINT VERDAGUER

* * *

Una dona i una rosa
són per un ventall galant;
són l'amor que mai fa nosa,
bell amor que al teu davant
—gai, subtil i voleiant—
deixa un bes per cada cosa
i t'alegra com un cant.

LLUÍS BERTRAN I PIJOAN

ESPURNES D'ORIENT

Miren tos ulls
i, en mirar, fan les coses
perfum de roses.
Voleia un pétal
de l'atmetller—secret
dit a l'orella.
Sospir de noia
fou l'escala per on
fugí la joia.

Per què el pudor
si entre els nostres llavis
posaré un bes?

MILLÀS-RAURELL

QUIETUD

Ombra de pinar dorment,
amb sol filtrat de migdia.
—No corre un alè de vent
que també s'ensopiria.
De sobte amb lleu frisament,
una branca s'estremia...
Era un ocell que hi venia?
Era el sospir d'un absent?...

MARIA-ANTÒNIA SALVÀ

VERSOS DE VENTALL

Perquill te'l canti la remor divina
per amoixar-te dins l'oreig lleuger
el vers ve al teu ventall sens dirli vina,
que és tal com van les roses al roser.

MELCIOR FONT

VENTALLS

I

Tot el perfum del passat,
flor del ventall desplegada;
i el lleu descoloriment,
tendra llum de l'oblidança.

II

Galant noia: quin mirall
per la teva esgarrifança!
D'avui a demà el ventall
fulla de tardor que dansa.

(1) Amb gran èxit s'inaugurà el dis-
sabte, dia 7, l'exposició del «Ventall del
poeta», a la casa Vilaró, carrer de Ferran,
14. Copiem els poemets.

4. - EL BORINOT.

III

Ventall de l'amor callat,
febrosenc de mal d'absència:
cua de faisà reial,
nit primaverat d'estrelles.

J. M. LÒPEZ-PICÓ

Fragment d'una cançó inèdita

I

EL SEU VENTALL

Veig el vano en sa mà graciosa
com va i ve suaument,
sembla una ala de papallona
desplegant-se al vent.
Sembla una ala que ara es desplega
per llançar-se al vol
i de obte es replega i tanca
com qui vol i dol.
Qui sabés el que sap el vano.
qui sabés el que sap ell sol!

.....

APELES MESTRES

* * *

Ventall, l'aventall,
fes un airet fi...
Llança mes paraules
com vol de colomes.
Fes un airet fi...
Pels secrets que escoltes,
pels sospirs que amagues,
per les mans que et bressen,
fes esment de mi.

FAGES DE CLIMENT.

* * *

Masia assolellada,
Montseny llunyà...
Les murtres són en flor.

Canten els pins. La mar sembla
[encantada
per dins ginestes d'or.
Oh, Catalunya amada!
és ple de tu el meu cor.

MIQUEL FERRÀ

VENTALL

A penes a la Mallarmé

Tots aquests incerts batiments,
com les respostes i els refusos
d'una ala inexperta a difusos
sommis i a horitzons resplendents,

imiten, oh penosa, massa
una amor possible, que fos
un vol presoner, de tots dos,
entre tos ulls i l'hora lassa,

perquè jo no m'hi lliuri i no
reforci l'ingenu presagi
amb un ver ondulant, que assagi
la indecisa subjecció

del cor a tal mescla incompresa
de joc i desig i peresa.

CARLES RIBA

EL VENTALL

Ventall mig mort dins d'una mà in-
[dolent,
ventall d'un rostre encès amagatall,
ventall dissimulant el pensament
que delaten els ulls com un mirall.
Ventall emperesit, ventall rabent,
fúria, dolor, somriure, goig, estrall...
Meravellós, frèvol ventall,
que ho esbandeixes tot amb el teu
[vent.

JOSEP M.^a DE SAGARRA

* * *

El vent de març no sap cantar
dolçament:
l'arpa subtil de la pluja ha trencada.

UAB
Biblioteca de Catalunya
i Hemeroteca General

Incident de ruta al bosc africà.
Del llibre «Caceres a l'Àfrica Tropical» de Nicolau M.ª Rubió y Tuduri.

6. - EL BORINOT.

S'han posat a dringar
les pomeres florides, a la prada
somrient.
Les flors com picarols, les gotes fines
esquelles cristallines!
Invisibles carsers—galops de perfum
ja galopen al vent. Preneu-me,
[folls!
Vent líquid, joia a dolls!
ets tu la Primavera, feta llum!

MARIA-TERESA VERNET

SOSPIRS

El ventall que la cara t'ombreja,
i t'esbulla, jugant, els teus rulls,
al compàs del teu cor, aleteja,
i escampa i aireja
la llum dels teus ulls.
Colom blanc que oprimeix ta mà blanca,
presoner que et fguia del pit,
és com una magnòlia en la branca
que s'obre i es tanca
i es gronxa amb neguit.

IGNASI IGLÉSIAS

* * *

No sóc ventall; sóc pàl·lida parpella
que s'aixeca i abat pausadament
sens que albiri ningú la forma bella
de l'ull damunt el qual faig moviment,
ull que en ombres de nit tristament plora.
Vós, que em preneu, l'heu llambregat, Se-
[nyora?

JOAQUIM RUYRA

ESTANCES

Ventall: Quan t'obri una mà blanca i fina
alè primaverall sia el teu vent;
embauma'l de sentor de tarongina
si és noia i té el mirar tot transparent.
Si de l'amor coneix ja l'escomesa,
el dol amarg i el cremador neguit,
sia el teu vent perfum de rosa encesa
com una flama, sobre del seu pit.
Si del record avui la mà tremola
en apartar del front un bri d'argent,

Fes que per totes sia dolç ton aire
porta-li el baume lleu de la viola
que és el perfum de tota amor absent.
i els porti la illusió que estan somniant;
ventall, fulla de lliri, que en el caire
duus l'Amor que rient s'hi va gronxant.

AMBROSI CARRION

* * *

Mou el ventall amb llangorós desmai,
i mira el cel, i no se'n cansa mai;
i, enhartada ventant-se,
s'oblida d'aquest món, i en l'oblidança,
més que mai, es retroba ella mateixa,
que el cel és sempre blau, i la mudança
és del núvol que es fon o que s'esqueixa.

LLUÍS VIA

* * *

Cap a les teves roses, plenes de dolça llum,
ah, no em convidis pas, que ja veig les es-
[pines:
deixa'm reposar, lluny, entre les ombres fi-
[res,
on m'arriba, només el perfum.

MARIÀ MANENT

* * *

Erm és l'espai! L'alè és perdut de l'aire!
No es mou ni es gronxa ran de terra un bri!
Dorm esmortida i sens delit la flaire,
suprem encís del llir i el gessamí!
S'endinsa al cor l'angoixa que ens devora
i cau la llosa que ens aixafa el pit!
Ni una cançó en el llavi eixut s'arborà;
ni una alimària brilla en l'esperit!...
Petit ventall, desconcertant juguina,
que de la màgia saps els jocs subtils,
ah, si una fada, avui, si una heroïna
et desplegués amb els seus dits gentils!
T'agitaries, voleiant magnífic,
i reviuria tot l'espai amb tu.
La marinada lliure, amb bes prolífic,
a cada bri un nou goig sabria dû.
Perfums eternals les flors exhalarien;
desbordaria el cor rompent el pit,
i les cançons pel cel s'abrandarien
com glavis flamejants de l'esperit.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
JOAN LLONGUERES

* * *

No et pleguis mai com una ala cansada
voleia, ventall.
Que el teu anà i veni de vela inflada
guardi el secret de la besada
si n'has estat amagatall.

TOMÀS GARCÉS

MADRIGAL

Hom diu que l'Esperit bufava on li plaïa
adés, car al seu pas tot regne s'afanquia.
Mes ara el teu ventall n'ha fet el seu esclau,
i sols té per alè aquest oreig suau
que del teu ceptre alat estén la senyoria.

OCTAVI SALTOR

IMATGES DEL VENTALL

Piano plegadís.
Faldellí del vent
l'ombra que fa és l'altra ala de papallona.
Meitat d'ombrella del Japó florit.
Margarida, crescuda.
Mirall pàllid en el sol de la fira.

SEBASTIÀ SÀNCHEZ-JUAN

NOCTURN DEL VENTALL

Nit de primavera... un carrè embaumat
per l'odor primera d'un rosè esclatat.
Un amant que espera l'amada gentil,
boig de l'encisera nit del mes d'Abril.
Una casa vella i un jardí frescos...
clara cantarella ve d'uns brolladors...
Res d'angoixes vanes sota un finestral.
Ombra de campanes de la Catedral...
Surt, plena, la lluna... L'amant, amatent,
va desgranant una complanta fervent.
La finestra és closa... L'amant és retut...
S'ou obrí una rosa en la quietud.

RAMON VINYES

VERSOS DE VENTALL

Clos, és un ceptre en vostra mà el ventall
que l'amorós fa esdevenir vassall
Si aneu movent-lo a un i altre cantó

indiferent va repetint: no, no...
I sobre el rostre, deturant el vol
és com el núvol que ens ha pres el sol.

JOAN ARÚS

EL VENTALL CONFIDENT

Ventall, íntim amic, confident, cosa viva
a mans de la nit et duu curosa o indolent;
graciosa com mai, s'oblida d'èssè esquivada
amb tu, mut companyó, sens cor ni pensa-
[ment.
Mes ella no preveu que en acostar-te al pit
t'encomana el seu somni, sa joia, el seu ne-
[guit;
i quan creu estar sola i no parlà amb ningú
els seus secrets recòndits, ventall, sabem per
[tu.

JOAN PUIG I FERRETER

* * *

Com d'ala és el meu gronxament:
i m'obro com la flor per llà la primavera;
de mi, ningú no espera
sinó vent.

ROSSEND LLATES

ESTIU

Xiuxiueig de dos cors que, encisats, s'aca-
[ronen
en el càlid ambient de la sala de ball:
Mirades sense fi... dues mans que es con-
[fonen,
l'incendi d'unes boques que de desig es fonen
i un bes, august, que esclata a l'ombra del
[ventall.

R. VILARÓ I GUILLEMÍ

PALMITO VALENCIA

La fadrina gentil de cabells rulls
és a la festa de diumenge a l'horta,
amb una blava serenor als ulls,
alegre el cor i la riassa forta.
Per burlar la conversa del fadri
del llavi fàcil i l'esguard agut,

8. - EL BORINOT.

té en la mirada un resplendor diví
i duu el ventall que li serveix d'escut
Palmito alat i ple de tremolor;
com un ocell, lleugerament ferit
plega l'ala i l'estén amb dolça amor
piça a la boca i aleteja al pit...
Vola el ventall: ella sospira i riu
—mans i cabells i els ulls enjogassats—;
i en aquest joc distret, d'enamorats,
llança el fadrí, ja de l'amor captiu,
de la paraula, la sageta d'or;
ella, poruga, amb el ventall l'esquiva,
mes com és noble, valenciana i viva,
travessa el vano i la fereix al cor.

MIQUEL DURAN I TORTAJADA

LA PARAULA I EL VENTALL

Ella parla...—caldrà espiar el ventall
veiam si aferma el mot o l'atempere—
Té mitja ànima als llavis i mitja en el ven-
[tall];
Dues flors d'un esqueix: el mot i la manera.
El mot diu:—Sí—, però el ventall:—Pot-
[ser...—
La boca diu:—No ho sé—i el ventall diu—
[Espera...—
—Així mateix urdit i trama—.
Un atur del ventall, un brandar impacient,
són més definitius que un epigrama.

JOSEP LLEONART

MADRIGAL

Deixau-me fer, Senyora mia,
uns mots per Vós sobre el ventall.
Quan el prendrà vostra mà pia
jo bé diré,—jo bé diria,
que hi trobareu quelcom davall.
Què hi trobareu, Senyora mia?...
Es un secret que no us puc dir!
Furgueu de nit, furgueu de dia;
jo bé diré,—jo bé diria
que a la fi l'heu de descobrir.
Secret del cor, Senyora mia,
no captarà amb un poc d'amor.
ço que de vostre cor voldria?
jo bé diré,—jo bé diria,
que ja m'ha entès el vostre cor!

Així, callem, Senyora mia,
no féssim pas un gros estrall!
Prengui el ventall vostra mà pia,
jo bé diré,—jo bé diria,
que hi deixareu quelcom davall.

VÍCTOR CATALÀ

IMATGES DEL VENTALL

En cada branca un brot novell
en cada cor una quimera. 12
Passa xisclant un oronell
som a la primavera
Cants infantils dins el matí
—El rossinyol, la Balanguera—
les nenes juguen pel jardí
som a la primavera.
La més petita té un ventall
—misteriosa congruència—
El safareig fa de mirall
la vanitat de ciència.
Ventall traïdor ventall alat!...
l'ull de l'infant s'enterbolia
amb un esguard de voluptat
i de coqueteria.

JOSEP M. GIRONA

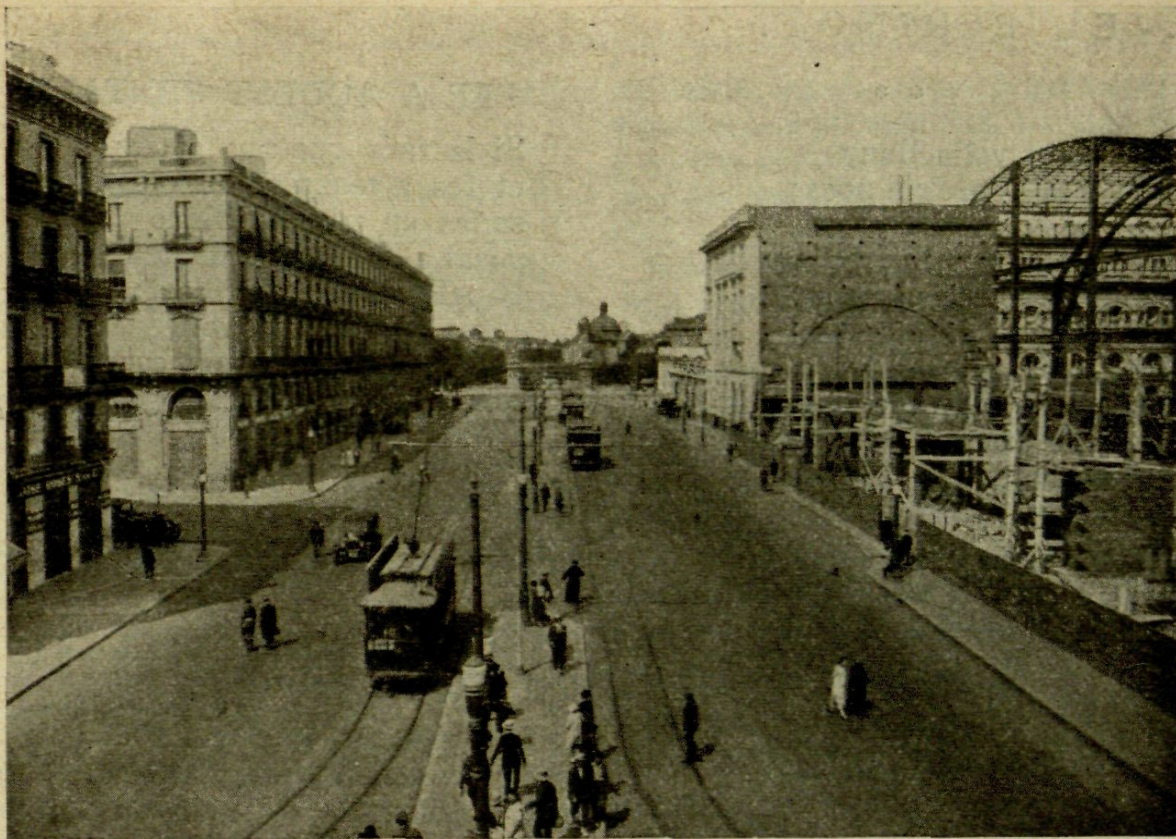
DAMA DEL VENTALL

No us amagueu amb el ventall
aquest inici del somriure
i feu que esclati el vostre riure,
tintineig d'or dintre el cristall.
Ni digueu mots darrera d'ell,
vora l'amat, mig temerosa,
ni us enrogiu massa commosa
d'atreuiments de cupidell,
car si al ventall feu confident
d'algun secret de galania
amb el vai-i-ve escamparà al vent
tota paraula o moviment,
engelosit i amb traïdoria.
Jo us en diria un enfilall,
la dama pia,
jo us en diria un enfilall
d'aquests secrets que té el ventall.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

EMILI SALETA I LLORENS

BARCELONA.—Avinguda Marquès d'Argentera.

BARCELONA.—Carrer de Provença.

10. - EL BORINOT.

* * *

Si l'amor volia lluny
el ventall em feia nosa;
jo que porto clos el cor,
que no hi pot lliri ni rosa!
No'm calen brisa i sospir.
Dus rancúnia a tota cosa.
El prenia en'sé el bon temps.
Es tancat com una llosa.
Tots els vents hi tinc fermats
la tempesta que no gosa.
Primavera se n'enriu,
en l'ull del lliri la rosa.
Si jo em giro per guaità
el cor se m'obre a la má.

ANNA M. DE SAAVEDRA

CANÇÓ DE VENTALL

El ventall en la mà de la donzella
tremola esporuguit com l'orenella
que treu del niu a la cria novella
per a llançar-la al vol...!
En la mà de la dama pren mesura
i la seva cadència és més segura
que el va-i-ve que abalteix la criatura
al compàs monorítmic del bressol.

ENRIC LLUELLES

* * *

S'és adormida una donzella,
la gronxa l'aire d'un ventall.
El cor somnia amb una estrella
que guia un home i un cavall.
Sent com la crema la guspira
d'un llarg esguard tot amorós
corre el cavall i mai no es gira,
té espai la sella per tots dos.
Un bla sospir li desclucava
la blavor càlida dels ulls
i el seu ventall es desmaiava
com un bell llibre blanc de fulls.
Quan la donzella veu que és dia
i era només que un somni bell
sent que el seu cor li fugiria
en l'ala negra d'un ocell.

ALEXANDRE PLANA

PER A AQUEST VENTALL

Si la fada que nua atzars
et fes a mans de missenyora,
series un papalló blanc
posat a la tija que ondula
Papalló blanc, petrificat:
serva, capseta de vori,
d'aquest rim el tímida escalf
com una aroma inextingible.

GUERAU DE LIOST

COMENTARI

Ens pensem, que literalment, s'ha reduït la producció de llibres; amb el que va d'any, s'han publicat ben poques coses, tant en quantitat com en qualitat: Bellmunt, Pla, i algun altre.

I potser en part val més això, perquè fora de la valentia que ha demostrat Josep Pla en les seves proses, ens devem plànyer força d'una manca de vigor, d'una manca de força, en els autors, que fa venir tristesa: llibres grisos, llibres falsos, llibres que sota l'aspecte d'una indiferència i d'una ignorància absolutes, contenen però, molt de tòxic pels lectors no vius; només cal recordar fa segles la producció inacabable de novel·les dites de cavalleria, absolutament ideals, i d'efectes perniciosos indubtables: ara tenim un altre flagell, una altra munió de llibres que no són res, que no diuen res, llibres de cavalleria disfressats.

Nostres editors, poden queixar-se de la falta de gent que compri: com no si hom estraga el gust del públic amb llibres que no tenen cap valor ni moral ni estètic, què ens resta?

Poesia, prosa: tot adoleix en la major part de nostra producció de monotonía crònica, de grisor que tot ho entela.

Deuen sortir homes: per què no sur-

ten homes que converteixen la prosa actual, en prosa masculina?

Preciosisme i res més:

Josep Pla, és avui, l'home que en els seus llibres hi posa més idees i més sentiment; Santamaria, també: els llibres d'aquests dos autors són plens, rublerts d'idees: bones o dolentes, errònies o encertades, però al cap i a la fi, estan curulles de sang, de vida, d'ànima.

Hi ha gent que es queixa que és minsa la literatura actual? Potser ben mirat, val més així: pel que es publica...

MARC. E. BENET

Barcelona, 3-5-27.

(De "Diari de Mataró", 4 de maig de 1927).

UNES PINDOLES

Avui he somniat que m'havia trobat cinquanta pessetes a la butxaca, havia comprat un bitllet i m'havia tocat una rifa de cinquanta mil duros. Amb tants de diners a les mans no hi veia de content ni sabia què fer. No en diràs res a ningú, he pensat, no fos cas que els amics vinguessin a demanar-te favors, els inventors protecció i els poetes mecenatge.

A boca tancada no entren mosques i no cal oblidar que, per la boca mor el peix. Rumiem, doncs, com assegurar aquesta picossada que t'ha vingut a trobar quan menys l'esperava. Cop al front, ja't tinc! Comprar una casa, un auto i unes sabates de moda. Jo—per si no ho sabien—despert i tot, sempre he somniat en les tres coses esmentades; no sé què ho fa, però tinc un deliri, una obsessió a posseir casa pròpia, tenir automòbil i estrenar sabates. Amb cinquanta mil duros pot satisfer-se fàcilment un somni modes-

tet com el meu, car avui passen conveniències ben aprofitables. La casa vull que sigui cèntrica, l'auto de bona marca i les sabates les vull del *dernier cri*.

Ací comencen els mals de cap. Com fer-ho per adquirir una propietat com cal a una persona que no té obligacions de cap mena i disposa de dues centes cinquanta mil de l'ala? Un anunci al diari em posarà en el compromís de rebre ofertes a corrua feta i els companys de despesa descobriran el tripijoc. Sollicitar directament la compra d'una finca que em plagui m'exposa pagar-ne doble del que val. Encomanar l'adquisició a una agència, poden donar-me gat per llebre. Tractar l'assumpto per un tercer pot dur-me un gros embolic. Ai, ai, ai, que la cosa s'embolica. Potser seria bo ajornar la compra per millor ocasió; esperem. Què en faré, doncs, dels diners? La prudència aconsella de no tenir a casa quantitats importants. El col·locaré a compte corrent.

Ací vénen els dubtes pensant en fallides, daltabaixos, jugades de borsa, desencerts i d'altres ensopegades que hom llegeix en els diaris. Serà millor comprar papers de renda? No ca! avui tot va malament i s'ha perdut àdhuc la solidesa i la confiança en els més acreditats. Comprar? comprar: aviat ho és comprada una cosa; no és pas el mateix comprar que comprar bé i, per comprar bé s'ha de tenir sort, intel·ligència i que es presenti ocasió, i que hom la vegi per aprofitar-se'n.

Altrament cinquanta mil duros fan goig de debò i en no res podrien esbandir-se. Es ben fumut, tanmateix, encaparrar-se per una cosa que semblamentida que ens il·lusioni d'aquesta manera. Si no tens diners, pateixes de l'eixut i, quan ne tens no saps com manegar-ho per no perdre'ls. Fet i fet, millor seria comprar un bosc, fer un clot i enterrar-los per tal d'anar picant a mesura que convingui. No és

12. - EL BORINOT.

tampoc la solució més escaient per quant poden espiar-te i guanyar-te per mà en anar-los a recollir.

L'angoixa em donà febre, la febre desvari, el desvari excitació i, amb l'excitació vingueren crits i el desori a tota la dispesa que es presentà a la meva cambra alarmada de debò. En despertar-me a la realitat vaig filosofar damunt el significat del meu somni, dels diners, la casa, l'auto i les sabates, trobant natural tot ço que em passà car la nit abans havia anat a veure un amic que em contà una comèdia en què es diu i repeteix que tot anava tan bé si es prenien unes píndoles inventades per un doctor estranger. No hi ha dubte que, un servidor, i suposo que molts d'altres n'experimentarien els efectes amb somnis com el relatat. No és de doldre que només facin somniar a mitjes?

EL DOCTOR ARMILLA

“Gaziel” i “La Vanguardia” en evidència

LA INDEPENDENCIA DE LA CULTURA.

Nosaltres no ens cansariem mai de dir que la pitjor tara que pot caure damunt d'un poble és l'abundància de premsa pseudo independent. Preferim un ciutadà amb un diari d'honrada ideologia, encara que sigui adversa, que no pas amb “La Vanguardia” als dits, per exemple... perquè encara que el venerable llibre digui que el nombre dels estúpids és infinit, voldríem trobar gent conscient per tot arreu.

Aquests dies s'ha escaigut ésser precis remarcar novament que a “La

Vanguardia” quan no gosen donar la cara per atacar honrada gent o coses estimades adopten el boicot del silenci.

En els Jocs Florals darrers, l'excel·lent escriptor J. Puig i Ferrer va obtenir un remarcable premi. Però “La Vanguardia” en fer les ressenyes omet el nom. Això es fa amb tota la gent que no s'ajup a ésser servil davant de 'amo. El més notable és que Gaziel, per altre nom Agustí Calvet, és el director de “La Vanguardia”, amb tot i repetir-se sovint això i voler fer veure que ell és el líder de la independència de l'intel·lecte. Pobret!

Per judicar-ho del major interès, per ésser un vertader retrat del que és Gaziel i “La Vanguardia”, reproduïm la “Crònica” d'A. Rovira i Virgili a “La Publicitat” d'ahir:

“Ho recordeu? No fa pas gaire d'això. Un escriptor català que escriu habitualment en llengua espanyola, Agustí Calvet, protestava amb una indignació inflada de les coaccions que, al seu dir, els polítics havien exercit sobre alguns intel·lectuals catalans en una ocasió no gaire llunyana. El nostre home defensava la independència de la cultura respecte de la política. Els intel·lectuals, per la pròpia dignitat personal i per la dignitat de la intel·ligència, han de rebellar-se contra el domini dels polítics. Una de les tares pitjors de la nostra vida intel·lectual, afirmava acusadorament, és la imposició de la política sobre la cultura.

Els fets concrets en què l'alludit escriptor recolzava la seva protesta no eren tal com ell els contava. Molts amics que encara no coneixien bé Gaziel el van conèixer... La poieguera per ell alçada s'ha esvaït. Però restava el crit de “independència de la cultura”, com una bandera de redempció intel·lectual. En el fons, no hi havia sinó un sofisme, bastit damunt la interpretació capciosa del mot “política”. En bona teoria democràtica, cap esta-

ment, cap professió, cap categoria social, no queda exclosa dels comuns drets i deures de la ciutadania. Un intel·lectual ha de subjectar-se, de la mateixa manera que el polític, a l'imperatiu cívic. Tot intent d'eludir el deure en nom de la independència de la cultura, és una trista dimissió de la qualitat de ciutadà.

No ens proposem ara de discutir aquest problema. Només volem fer veure quin és el grau d'independència que tenen en la realitat certs independentistes de la cultura. Ells no accepten la coacció de cap polítics, per eminent, per patriota, per desinteressat que sigui. Però—oh contradicció!—se subjecten dòcilment a les coaccions especialíssimes d'una empresa periodística, i concretament del propietari.

Quina estranya independència la d'aquests homes que obeeixen escrupolosament els mots d'ordre que des del pis de dalt dicta el propietari del periòdic! "No vull veure més el nom d'aquest home en el meu diari!", vocifera el senyor absolut. I aquesta ordre, ridículament despòtica, de la qual han estat objecte polítics il·lustres i escriptors preclars és fidelment atesa.

Quina flexibilitat d'ànima! Els mateixos intel·lectuals que consideren com una vexació el fet—suposat o real—que un polític intervingui en els afers de la cultura, no tenen cap inconvenient a complir les ordres imperitients del propietari d'un periòdic. Quan hi ha perill que el nom prohibit aparegui en qualsevol de les fulles del diari, es mobilitzen totes les plomes, tots els llàpissos de colors, totes les eines de l'estereotípia. I des dels directors fins als correctors, tothom tremola davant la possibilitat que, en un moment de descuit, el nom terrible esclati en les planes impreses.

I són aquests periodistes, aquests escriptors, aquests intel·lectuals, els qui volen donar lliçons d'independència de l'esperit, els qui protesten es-

tentòriament quan ells es creuen, o volen fer creure als altres, que els polítics intervenen en els afers de la cultura. Ells, que no poden sofrir la subjecció a un deure cívic, per molts d'altres acceptat espontàniament i amb el cor alegre, se subjecten amb mansuetud a les ordres i als capricis d'un home que no té altra qualitat que la riquesa material, ni altre títol que el de propietari.

Ja sabem quina és, doncs, la "independència de la cultura" que prediquen i practiquen aquells qui, sortits de la casa pairal, l'apedreguen des de fora per a amagar la pròpia defecció."

(D"El Pla de Bages", 6 de maig).

EL GALL

Mireu-se'l que estufat! Com s'hi rumbeja a dintre el galliner l'engreit gall!
Amb quina autoritat ell se passeja corral amunt, corral avall!

Tothom li deixa pas... La polla rossa en veient-lo venir ja li fa lloc;
com certs homes que tenen molta bossa, passa ell altiu fent el "cloc-cloc".

La cresta de gairell porta penjada com d'antic cavaller l'airós plomall;
és guerxo el seu mirar; la pota alçada sembla que diu: ¡plassa a n'el gall!

Quan porten la cassola de les pastes, s'hi rebat al bell mig enfurismat i fa llei a tots: "tu avui no en tasses! arrera tu, ja has prou picat".

Vos jur que em té molt tip l'estrafalari i em plau fer-lo colltòrcer per Nadal.
¿Sabeu per què fa açò? es creu necessari i ésser el senyor del seu corral.

També conec molts homes que gallegen i es creuen necessaris com el gall, i tots enravenats també es passegem corral amunt, corral avall.

PER TREURE UN TAP

Dues, tres, quatre vegades el pacífic Josep havia intentat destapar una botella de vi de marca amb què volia remullar els borreguets que tenien davant els amics que el visitaven en la torreta nova que suara s'havia fet construir. Debades esforçava's per arrencar aquell tap; abans havia arrencat suor d'angoixa que li regalimava cara avall.

L'atenció de l'amical concurrència es fixà en aquella laboriosa operació que, enc que senzilla en aparença, us dóna sufocació i vergonya en no reeixir el primer envit. I és que destapar, ço és, treure un tap, és cosa més fàcil de dir que no de fer. Serà pel que sigui, però hom sap com el més destre *garçon* pot trobar-se en un seriós compromís en un dia, potser el dia de més idem.

Les causes poden ésser múltiples i variades. La principal, però,—no ho dubtéssiu pas—no és altra que la de començar malament l'operació. Amb serenitat i calma, com si diguéssim amb certa mena de despreocupació, pot operar-se amb la quasi certesa de treure el tap en un dir ¡Jesús! D'altres vegades no val aquesta mena de prosopopeia que hom empra com dient ara veureu. Caragoleu la barrina, apreteu la botella avall, tireu la barrina amunt i... el tap no s'ha mogut. Ja està; més us valdria plegar. La pífia, de cent vegades les noranta nou, acaba malament. El dia que comenceu així us valdria més de no haver-vos llevat, car, com deia un vell conegut meu, una dissort no va mai sola i comptes a faceciejar massa una per altra o dues arreu, les anireu esguerrant totes.

Sovint hom s'assabenta de casos succeïts que us donen la raó. Molts dies es refereixen coses que vénen a reforçar la nostra tesi amb el mateix mal originari de no haver-se assegurat prenent totes les precaucions que la

importància del tap requereix per tal d'arrencar-lo de pressa i bé, sense trencadissa ni deixar serradures.

Figureu-vos que tenim un queixal dolent amb tumor i aquell sup-sup dolorós que no us deixa dormir ni menjar, ni enraonar, ni llegir, ni sossegar. El sentit comú, la família, els amics i coneguts ens aconsellen d'anar a trobar el destista. Si aquest és persona com cal no us aconsellarà pas d'arrencar-vos el queixal tot d'una, sinó que prepararà l'extracció fent desaparèixer la inflamació, administrant-vos un calmant, desinfectant la cavitat bucal, atemperant-vos els nervis i, finalment, estudiant el cas procedirà en forma que primer us trobareu el queixal atenallat davant dels nassos que no us haureu donat compte de com l'estaven arrencant. Això és fer les coses tal com Déu mana, evitant dolors inútils i funestes conseqüències que augmenten el malestar.

El bon dentista, doncs, no es precipita perquè entén de l'ofici captenint-se en forma que té la seguretat que, en donar l'estrebada treurà el queixal impertinent amb arrels i tot.

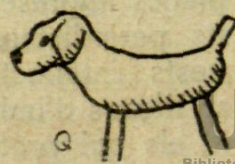
Pacífic lector: si un dia vols treure un tap d'una botella no facis com Josep sinó com ho fan els bons dentistes. Prepara bé l'operació, sense presses, pensant com, a voltes, és més fàcil arrencar un queixal que treure un tap per petit i corcat que sigui.

FLENDI

Recauxutatge Fort, el millor
E. Granados, 85. Telèf. 2853 G.

JAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca de **MP** i **ALTES**.

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT*Pintura i Decoració*

FRANCESC FERRER. Aragó, 193

PINTURA DECORATIVA.-Papers pintats.
Rètols.— Viladomat, 52.-Barcelona... PINTURA de Cotxes i Autos
Joan Mir.—Villarroel, 126*Tallers Castellanas. Escultura religiosa.*— Balmes, 123. T. 2318 G.*Ferros artístics, especialitat amb els encàrrecs.* JOSEP FLÓ. Aragó 277*Tenyits, rentats i aprestos.* C. de Cent, 319. (Ssal., E. Granados 64)TINTORERIA CATALONIA. *Tenyits i rentats econòmics.* Aragó, 339*Electricitat.* CARLES ROSELL
Calabria, 95. Telèfon 1592 H.*Instal·lacions; aigua, gas, electricitat i reparacions.* G. TOMÀS Tallers 76*Electricitat i Lamp.* MARCELÍ ROVIRA
Plassa Pí, núm. 2.-Barcelona.Fàbrica de Làmpares Elèctriques
ALFONSO MAÑER.-Villarroel, 173 bis*Instal·lacions i reparacions elèctriques.*—Roselló, 207. Telèf. 2989 G.*Reparació de tota classe màquines elèctriques.* D. AGUELO. Aragó, 359**PATENTS I MARQUES**

A. PASQUAL.—C. de Cent, 304, pral.

Llibres, els millors
EDITORIAL POLÍGLOTA.—Petritxol, 8MATERIAL ESCOLAR I CIENTÍFIC
(SUC. ESTEVA MARATA). R. Univer., 7LA FIRA DEL BOSCH. — *Joguines.*
Rambla del Prat, 2. - Barcelona, G.Ceràmica i Rajoles
CASIMIR VICENS.—Tallers, 72.Articles Fotogràfics i Ràdio
PÉREZ I SÀBAT.—Fontanella, 18Articles fotogràfics i ràdio
V. CALDÉS ARÚS.—Salmerón, 140.*Tapiceria, cortinatges i sillons confort.* Consell de Cent, 336, baixosCASA SIBECAS. *Articles per a tots els Sports.*—Aribau, núm. 35.*Moneders, Carteres i Petaques (F.)*
R. Torres.—Plassa del Pí 2.-Barna.*Fàbr. Articles de pell i per a regal.*
Perfum. M. OLLER. Casanova, 117VIDRES, Cristalls plans. - T. Garcia.
Panadès, 1. Tel. 1166-G. — Barna.**GANIVETERIA ROCA**

Plaça del Pi, núm. 3

Esmolet i paraiguer, afinació de tota mena de tall. Bruch, núm. 71.*Bicicletes, Motors, Export*
J. BENEDIT. Aragó, 270BICICLETES I ACCESSORIS, nous i usats.
Creu Cuverta (prop Calàbria)REPARACIÓ I LLOGUER DE BICICLETES.
J. Teixidor.—Carrer Rocafort, 29L. RICART. *Bicicletes, accessoris, major i detall.*—Trafalgar, 41**FIXOLINA** **CANIGÓ**

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor
demaneu-lo a totes les
llibreries.

2
Pessetes.

SALA PARÉS
Establiments **MARAGALL**
Petritxol, 3 i 5 - BARCELONA

FÀBRICA DE LLONGANISSES
la millor de la nostra terra

TELEFONS

A Seu d'Urgell, n.º 124
A Barcelona, n.º 2023
A Sitges, n.º 1383

Demaneu a tot arreu la marca

ELS PIRINEUS
Quingles i Escaler
CASTELLCIUTAT
(Seu d'Urgell)

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

Novel·la contemporània.

TOTES LES LLIBRERIES

Preu: 3'50 pessetes.

BICICLETES. *Construcció i reparació,
i demés accessoris.*—Bailen, 85.

*Sastreria Guilemany, vestits i for-
mes tots preus.* P. Sol, 8, t. 1451-G

*Demaneu la faixa ELITE recomana-
da pel cos mèdic.*—Via Laietana, 54

*Venda d'ORTOPEDIA i articles
d'higiene maj. i det.*—Provença, 195

FRATERNUS. Agència de Negocis
Plassa Catalunya, 3, 2.º, 1.ª.-Barna.

Rellotgeria PAHISSA. Adob de re-
llotges. Joies.—Mallorca, 330.-Barc.

*Caixes cabals des de 200 ptes. totes
d'acer.*-P. Marquilló. Mallorca, 125

ESTORAS I CARPETS COCO.-Ll. Gibert.
P. Urquinaona, 8. Tel. 713 - S. P.

MOBLES (Fàbrica).—E. Dalmau
Plassos i comptat.—Mallorca, 178

MOBLES D'ART.—Decoració y res-
tauració.—València, 281

Mobles de tots preus. - A. Navarro
Casa fundada en 1892. Balmes, 70

NINES. Manufactura. Gran Assortit
Joaquim Costa, 21 (antes Ponent)

LO GAITER DEL LLOBREGAT

Poesies de Joaquim Rubió i Ors
Amb un pròleg d'Antoni Rubió i Lluch

Edició Políglota. Volum IV, 1849-1885.

Més de 300 pàgs.

Rústega: 5 ptes. - Enquad. en tela: 6 ptes.

Editorial Altés. - Angels, 22 i 24. - Barcelona

res/172